

Staat van de Veiligheid Majeure risicobedrijven 2015

Definitief

Inhoud

Inhoud	3
Samenvatting	4
1. Inleiding	7
2. Achtergrond en werking van het Brzo-stelsel	8
3. Vergunningverlening, toezicht en handhaving	10
3.1 Context	10
3.2 Rapport Monitor Naleving en handhaving Brzo-bedrijven 2015	12
3.3 Themacontrole veiligheidsregio's 2015: blus- en koelwatercapaciteit en -opvang	14
3.4 Versterkte adviesrol ILT bij vergunningverlening Brzo-bedrijven	14
4. Melden van ongewone voorvallen aan de ILT	15
4.1 Context	15
4.2 Melden ongewone voorvallen Wm 17.2	15
5. Incidentenanalyse inspectie SZW	17
5.1 Context	17
5.2 Rapport incidentenanalyse inspectie SZW	17
6. Voorbereiding op de rampenbestrijding	18
6.1 Context	18
6.2 Stand van zaken aanwijzingen bedrijfsbrandweer	18
7. Veiligheidsprestaties industrie	20
7.1 Context	20
7.2 Voortgangsrapportage Veiligheid Voorop 2015/2016	20
8. Nederland in internationaal perspectief	25
8.1 Context	25
8.2 Het aantal meldingsplichtige ongevallen (MARS)	25
9. Begrippen	26

Samenvatting

Achtergrond en leeswijzer

De Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2015 geeft op basis van kwantitatieve en kwalitatieve gegevens een beeld van de naleving en veiligheidssituatie van de zogenaamde Brzo-bedrijven in Nederland in 2015. Het rapport is opgesteld onder coördinatie van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM), samen met de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Veiligheid en Justitie (VenJ), in overleg met de samenwerkende toezichthouders van BRZO+, het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), VNO-NCW en de binnen Veiligheid Voorop samenwerkende brancheorganisaties in de (petro)chemische sector.

De Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2015 is zowel gebaseerd op de rapportages van overheden als op rapportages van het bedrijfsleven over de veiligheidssituatie bij risicovolle bedrijven. De overheden hebben gerapporteerd over de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH) op naleving van de wet- en regelgeving en de voorbereiding op de rampenbestrijding (de kernelementen van de Seveso-richtlijn). Het bedrijfsleven heeft gerapporteerd over de veiligheidsprestaties en veiligheidsacties bij de bij Veiligheid Voorop aangesloten Brzo-bedrijven. Tevens wordt de veiligheidssituatie rondom de Brzo-bedrijven in Nederland in een internationale context geplaatst.

De Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2015 is de derde rapportage over de veiligheidssituatie bij de Brzo-bedrijven in Nederland. Cijfers uit de onderliggende rapporten uit 2015 zijn waar mogelijk geplaatst naast de cijfers uit 2014. Het aantal rapporten en de thema's die er in aan de orde komen varieert. Er zijn twee rapporten die ieder jaar opnieuw verschijnen en daarmee een belangrijke basis voor de Staat van de Veiligheid zijn, namelijk de Monitor naleving en handhaving Brzo-bedrijven van BRZO+ en de voortgangsrapportage van Veiligheid Voorop.

Algemene conclusie

Samenvattend kan op basis van de aangeleverde rapporten het volgende worden geconcludeerd.

In de rapporten waarop de Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2015 is gebaseerd, is geen melding gemaakt van situaties bij Brzo-bedrijven waar sprake is van een langdurig onbeheerste veiligheidssituatie met verhoogd risico voor werknemers en de omgeving. Dit is in overeenstemming met de constatering in 2014 en 2013.

Wel moet opgemerkt worden dat eind 2015 het incident "emissie ethyleenoxide Shell Moerdijk" is ontstaan. De Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) onderzoekt dit incident. Mogelijk dat op basis van de onderzoeksresultaten van de OvV geconcludeerd moet worden dat in 2015 wel sprake is geweest van een langdurig onbeheerste veiligheidssituatie met verhoogd risico.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

In 2015 zijn 10 overtredingen geconstateerd waarbij direct moest worden ingegrepen vanwege de dreiging van een zwaar ongeval (categorie 1). In alle gevallen is door het bedrijf direct actie ondernomen waardoor het gevaar direct is weggenomen. Tevens is in alle gevallen een handavingsprocedure gestart.

Het percentage bedrijven zonder overtredingen ligt in 2015 met 39% lager dan het resultaat van 2014 (47%). Bij 38% van de bedrijven zijn uitsluitend overtredingen van de lichtste categorie geconstateerd.

Er is een lichte verschuiving van het aantal middelzware overtredingen naar lichte overtredingen. Het percentage overtredingen van categorie 2 daalde van 34% in 2014 naar 30% in 2015.

In 2014 zijn de toezichthouders begonnen met het publiceren van samenvattingen van de inspectierapporten op de website van BRZO+. Gegevens uit complexe inspectierapporten worden hierbij toegankelijker gemaakt voor het publiek. In juni 2016 waren ongeveer 330 samenvattingen van inspectierapporten beschikbaar.

Op 8 juli 2015 is het Brzo 2015 van kracht geworden. De werkingssfeer van Brzo 2015 is enigszins gewijzigd ten opzichte van het Brzo 1999. Dit veroorzaakt enkele verschuivingen in het Brzo-bedrijvenbestand.

Voor het eerst zijn in de Monitor van BRZO+ de resultaten van de toezichtactiviteiten op regionale schaal opgenomen. De regio Zuid-Holland/Zeeland telt met 138 verreweg het grootste aantal Brzo-bedrijven. De aard van de activiteiten verschilt per regio. In de zuidelijke regio's zijn naar verhouding meer productiebedrijven gevestigd, in het noorden en oosten van het land zijn er naar verhouding meer opslag- en/of overslagbedrijven.

De Monitor BRZO+ 2015 rapporteert ook dit jaar over de activiteiten van de verschillende toezichthouders. Het Wabo bevoegd gezag is bij bijna alle inspecties aanwezig geweest. De deelname van de Inspectie SZW zit per regio tussen de 50% en 74% en de deelname van de veiligheidsregio's zit tussen de 81% en 100%. Inspectie SZW besteedt steeds meer tijd aan strafrechtelijke taken. Hierdoor is de capaciteit voor deelname aan de Brzo-inspecties lager dan bij het Wabo-bevoegd gezag en de veiligheidsregio's. Inspectie SZW kiest op basis van risico- en omgevingsanalyses waar op het terrein van arbeidsveiligheid knelpunten verwacht worden alsmede waar het verwachte effect het grootste is. Dit is ook te zien in het aantal handhavinginterventies van Inspectie SZW.

In 2015 zijn door de veiligheidsregio's themacontroles uitgevoerd op de onderwerpen blus- en koelwatercapaciteit en blus- en koelwateropvang. In verreweg de meeste bedrijven waren de voorzieningen op orde. Bij 16 van de 281 geïnspecteerde bedrijven zijn 24 overtredingen geconstateerd. Deze overtredingen, vielen allemaal onder categorie 2 en 3 en daarmee is er geen situatie aangetroffen met een onmiddellijke dreiging waardoor direct ingrijpen noodzakelijk was. Naar aanleiding van het onderzoek is een aantal aanbevelingen geformuleerd over het verbeteren van bepalingen over blus- en koelwatercapaciteit en -opvang in omgevingsvergunningen. Deze aanbevelingen worden in het Brzo+ besproken om ze landelijk op uniforme wijze in te voeren.

In 2015 heeft de ILT 53 Wabo-procedures op het aspect externe veiligheid beoordeeld. In 15 gevallen was er aanleiding om te reageren in de vorm van een advies of zienswijze. Het merendeel van deze reacties was gericht op de toepassing van PGS 29 (opslag brandbare vloeistoffen in tanks) en de uitgevoerde QRA. Dit heeft in alle gevallen geleid tot een adequate aanpassing van de (ontwerp-)beschikking.

Melden van ongewone voorvallen aan de ILT

Bedrijven zijn wettelijk verplicht ongewone voorvallen te melden aan het bevoegd gezag. Tevens is wettelijk bepaald dat deze meldingen door het bevoegd gezag worden doorgestuurd aan de ILT. De analyse van meldingen van ongewone voorvallen door de ILT is over 2015 voor het eerst uitgevoerd. ILT zal eerst nog nader onderzoek doen of alle meldingen wel door het bevoegd gezag aan de ILT zijn doorgestuurd. Daarnaast constateert ILT dat de eisen voor het melden van ongewone voorvallen niet uniform zijn geregeld, waardoor er mogelijke verschillen ontstaan per regio. Naar aanleiding van deze analyse heeft de ILT een aantal verbeterpunten en -acties geformuleerd.

Incidentenonderzoek

Door de Inspectie SZW zijn 20 incidentenanalyses uitgevoerd in de periode 2012-2015. De analyses laten zien dat de achterliggende oorzaken van ongevallen vaak teruggevoerd kunnen worden naar gebrekkige planning en procedures, gebrek aan deskundigheid en gebruik van ongeschikt gereedschap en materialen.

Aanwijzingen bedrijfsbrandweeren

De beoordeling aanwijzing bedrijfsbrandweer is nu in totaal voor 318 Brzo-bedrijven uitgevoerd. Dit heeft geleid tot 113 aanwijzingen en 205 besluiten dat er geen bedrijfsbrandweer nodig is. De inzet van de afgelopen jaren was gericht op de bedrijven met het hoogste risico. Deze fase is nu afgerond. Bij 77 bedrijven moet de beoordeling nog worden uitgevoerd. Deze bedrijven behoren

niet tot de hoogste risicocategorie. Bij geen van de bedrijven is sprake van acuut gevaar in verband met het nog ontbreken van de beoordeling bedrijfsbrandweer.

Veiligheid Voorop

135 BRZO bedrijven hebben een bijdrage geleverd aan de rapportage over 2015, dit is circa 30% meer dan in 2014. Er zijn 4 nieuwe branches toegetreden bij Veiligheid Voorop en het aantal bedrijven die deelnemen is verder gegroeid naar 76% van het aantal Brzo-(petro)chemische bedrijven. . Betrokkenheid van de het hoogste management binnen de bedrijven is in 2015 verder gegroeid. Ook is het aantal bedrijven met een gecertificeerd veiligheidbeheersysteem gestegen. Veiligheid Voorop is in 2015 gestart met de uitvoering van een aantal Safety Deals. Het gaat bijvoorbeeld om een grondige doorlichting bij tankopslagbedrijven in samenwerking met de VOMI (contractors), of het laten opnemen van het thema veiligheid in het curriculum van de HBO-opleiding chemische technologie. De effecten van de Safety Deals zijn volgens Veiligheid Voorop pas over enkele jaren meetbaar. De veiligheidsprestaties van deelnemende bedrijven zijn, gemeten op basis van de prestatie indicatoren "ongevallen met verzuim" en "lekkages", ten opzichte van 2014 gemiddeld ongeveer gelijk gebleven.

1. Inleiding

De Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2015 schetst vanuit een breed perspectief een beeld van de veiligheidssituatie van de majeure risicobedrijven in Nederland. Met deze benadering wordt vanuit de verschillende invalshoeken het beeld over de veiligheid bij deze groep bedrijven losgekoppeld van de individuele casuïstiek bij bedrijven en wordt recht gedaan aan de aandacht van zowel overheid als bedrijfsleven voor veiligheid. Overheid en bedrijfsleven werken samen aan het borgen en verbeteren van de veiligheid bij risicovolle bedrijven, waarbij voorop staat dat bedrijven primair zelf verantwoordelijk zijn voor de veiligheidssituatie.

Op basis van een jaarlijks terugkerende rapportage worden op termijn trends en ontwikkelingen over de veiligheid bij de majeure risicobedrijven zichtbaar en worden waar nodig specifieke sturingsmaatregelen genomen.

De Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2015 is opgesteld onder coördinatie van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM), samen met de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Veiligheid en Justitie (VenJ), en is afgestemd met de samenwerkende toezichthouders van BRZO+ (Inspectie SZW, de Brzo-omgevingsdiensten, de veiligheidsregio's, ILT, de waterkwaliteitsbeheerders en het OM), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), VNO-NCW en de binnen Veiligheid Voorop samenwerkende brancheorganisaties in de (petro)chemische sector.

De Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2015 is wederom zowel gebaseerd op de rapportages van overheden als op rapportages van het bedrijfsleven. De overheden hebben gerapporteerd over de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH) en over de voorbereiding op de rampenbestrijding. Het bedrijfsleven heeft gerapporteerd over de veiligheidscultuur en de veiligheidsprestaties bij de bij Veiligheid Voorop aangesloten Brzo-bedrijven. Tevens wordt de veiligheidssituatie rondom de Brzo-bedrijven in Nederland in een Europese context geplaatst. Deze onderdelen worden in de volgende hoofdstukken afzonderlijk behandeld, waarbij tevens de beschikbare rapportages met conclusies zijn weergegeven.

Afkortingen en begrippen zijn in de begrippenlijst toegelicht.

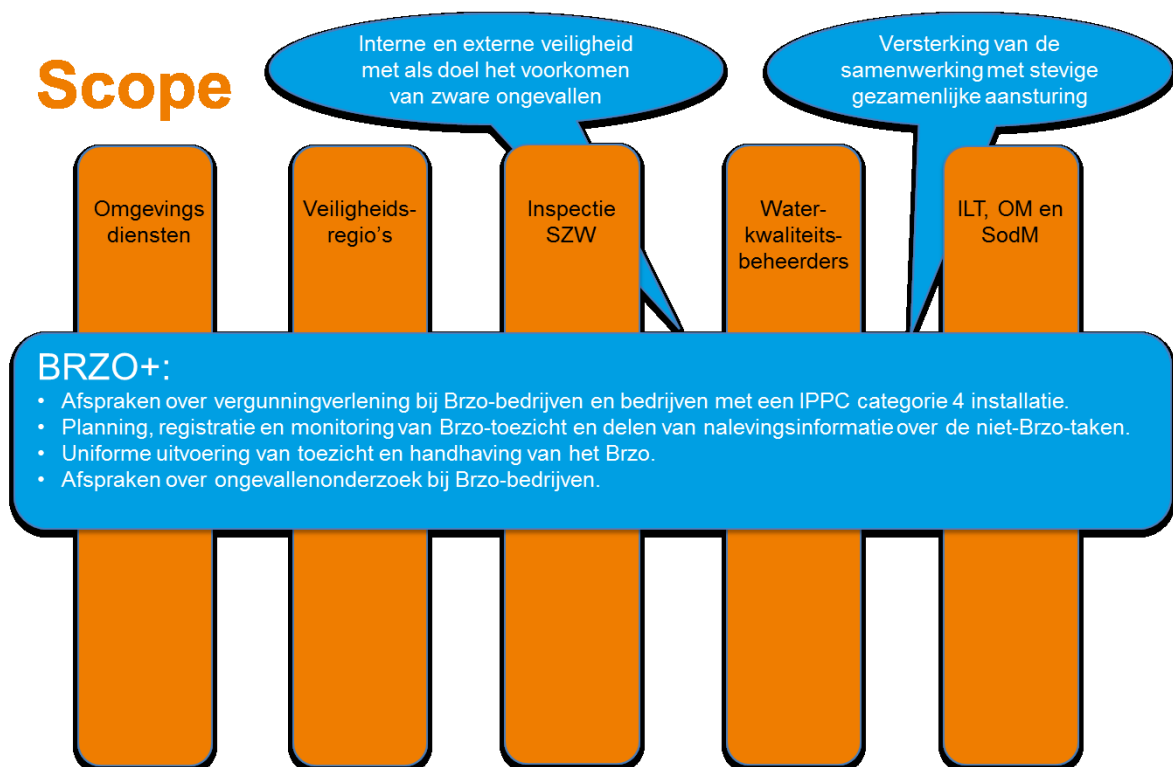
2. Achtergrond en werking van het Brzo-stelsel

Het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) dient ter implementatie van de Europese Seveso - richtlijn en beoogt het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken. Het Brzo is integraal van aard en stelt eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland (ca. 400) op het gebied van externe veiligheid/milieu, arbeidsveiligheid (interne veiligheid) en de voorbereiding op de rampenbestrijding.

Sinds 1 januari 2016 zijn de provincies Wabo-bevoegd gezag voor alle Brzo-bedrijven. Voorheen waren gemeenten Wabo-bevoegd gezag voor een deel van de Brzo-bedrijven. Zes omgevingsdiensten, de zogenaamde Brzo-omgevingsdiensten, zijn gespecialiseerd in vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de risicovolle bedrijven (Brzo-bedrijven en de bedrijven van categorie 4 uit de Europese Richtlijn industriële emissies).

Brzo omgevingsdienst	Geografische dekking
Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zeeland (ondergebracht bij de DCMR)	Zuid-Holland/Zeeland
Omgevingsdienst regio Nijmegen	Gelderland/Overijssel
OD Groningen	Groningen/Fryslân/Drenthe
RUD Limburg Zuid	Limburg
Omgevingsdienst Midden- en West Brabant	Noord Brabant
Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Noord-Holland/ Utrecht/Flevoland

De uitvoerders van vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Brzo-bedrijven werken met elkaar samen. Dit zijn de zes Brzo-omgevingsdiensten, de veiligheidsregio's, Inspectie SZW, ILT, waterkwaliteitsbeheerders en het Openbaar Ministerie. Dit samenwerkingsverband wordt BRZO+ genoemd.

De verantwoordelijkheid van de Staatssecretaris van IenM houdt onder meer in het beleggen van de verantwoordelijkheden binnen de Wabo-kolom, het toedelen van bevoegdheden, het vastleggen van kaders voor de uitvoering, de wijze van financiering en de monitoring en evaluatie van het functioneren van het stelsel. Ook de afstemming met andere relevante bevoegdhedenstelsels is

hierbij aan de orde, bijvoorbeeld de relatie met het strafrechtelijke stelsel, het stelsel van de arbeidswetgeving en het stelsel van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing.

De ILT is wettelijk adviseur voor het bevoegd gezag bij het verlenen van Wabo-vergunningen voor grote bedrijven. Daarbij legt de ILT het accent onder meer op externe veiligheid. De ILT ziet daarbij toe op de toepassing van de best beschikbare technieken uit bijvoorbeeld de BREFs of de PGS-richtlijnen.

De verantwoordelijkheid van de Minister van SZW voor de Brzo-bedrijven betreft het wettelijke kader van het stelsel van gezond en veilig werken (arbestelsel). In het arbestelsel scheidt de overheid het kader waarbinnen het gezondheid- en veiligheidsbeleid in bedrijven vorm moet krijgen. De werkgever en werknemers zijn primair verantwoordelijk om de gezondheid en veiligheid van werknemers te garanderen door gezamenlijk dit arbeidsgezondheids- en arbeidsveiligheidsbeleid in te vullen.

De verantwoordelijkheid van de minister van Veiligheid en Justitie voor de Brzo-bedrijven betreft de wettelijke kaders voor de voorbereiding van de rampenbestrijding (inclusief bedrijfsbrandweer), de opsporing en vervolging van strafbare feiten en het stelsel van de strafrechtelijke handhaving.

IenM, VenJ en SZW zijn samen beleidsverantwoordelijk voor het Brzo. De Staatssecretaris van IenM is de coördinerende bewindspersoon voor het Brzo.

3. Vergunningverlening, toezicht en handhaving

3.1 Context

De Seveso-richtlijn schrijft voor dat een bedrijf alle noodzakelijke maatregelen treft ter voorkoming van zware ongevallen en het beperken van de gevolgen voor mens en milieu en de overheden in zijn omgeving hierover informeert. De overheden dienen toezicht te houden en treden handhavend op bij overtredingen. De richtlijn is in Nederland vooral geïmplementeerd in het Brzo en de Rrzo. De Brzo-bedrijven hebben daarnaast ook te maken met vergunningplicht onder de Wabo waarin onder meer de best beschikbare technieken (BBT) als uitgangspunt dienen.

Toezichthouders richten zich op de kwaliteit en implementatie van het veiligheidsbeleid, het veiligheidsbeheersysteem en de technische maatregelen die vanuit het Brzo, de Wabo-vergunning, de arbeidsomstandighedenregelgeving dan wel de Wet veiligheidsregio's verplicht zijn gesteld. De inspectieresultaten worden in een inspectierapport vastgelegd, waarvan een samenvatting actief openbaar wordt gemaakt. Daarnaast wordt jaarlijks over de inspectieresultaten door BRZO+ een monitoringsrapportage opgesteld.

De systematiek van de landelijke handhavingstrategie Brzo wordt in 2015 door de toezichthouders voor het tweede jaar toegepast. De handhavingstrategie leidt er toe dat vooraf duidelijk is welke overtreding tot welke sanctie leidt. Daarvoor worden overtredingen naar ernst ingedeeld. De volgende drie categorieën overtredingen met daarbij behorende sancties zijn omschreven: Categorie 1: onmiddellijke dreiging of onomkeerbaar risico op een zwaar ongeval, er is sprake van ernstig gevaar. Sanctie: direct ingrijpen met zwaarste handhavingsinstrumenten, werkzaamheden stilleggen en pas toestaan werk weer aan te vangen als adequate (nood)maatregelen zijn getroffen. Geen hersteltermijn.

Categorie 2: geen onmiddellijke dreiging van een zwaar ongeval, wel duidelijk onvoldoende maatregelen getroffen. Sanctie: herstel afdwingen met zware tot middelzware handhavingsinstrumenten binnen gepaste hersteltermijn.

Categorie 3: zeer geringe dreiging van een zwaar ongeval, wel lichtere tekortkomingen. Sanctie: herstel afdwingen met lichtere handhavingsinstrumenten binnen redelijke hersteltermijn.

Op 8 juli 2015 is het Brzo 2015 van kracht geworden en is het Brzo 1999 komen te vervallen. In het Brzo 2015 zijn de drempelwaarden voor de reikwijdte van het Brzo (de hoeveelheden en aard van de gevaarlijke stoffen die bepalen of een bedrijf wel of niet onder het Brzo valt) aangepast aan de CLP-verordening¹. Dit is één van de voornaamste redenen dat het aantal Brzo-bedrijven (Brzo-locaties) is gedaald van 406 in 2014 naar 387 in 2015. Ook de oprichting van bedrijven en bedrijven die stoppen dragen bij aan fluctuaties in de aantallen. Veranderingen in verplichtingen tussen Brzo 1999 en Brzo 2015 betreffen onder meer het verduidelijken van externe risico's (bijvoorbeeld overstromingen) bij de risicobeoordeling voor het veiligheidsrapport.

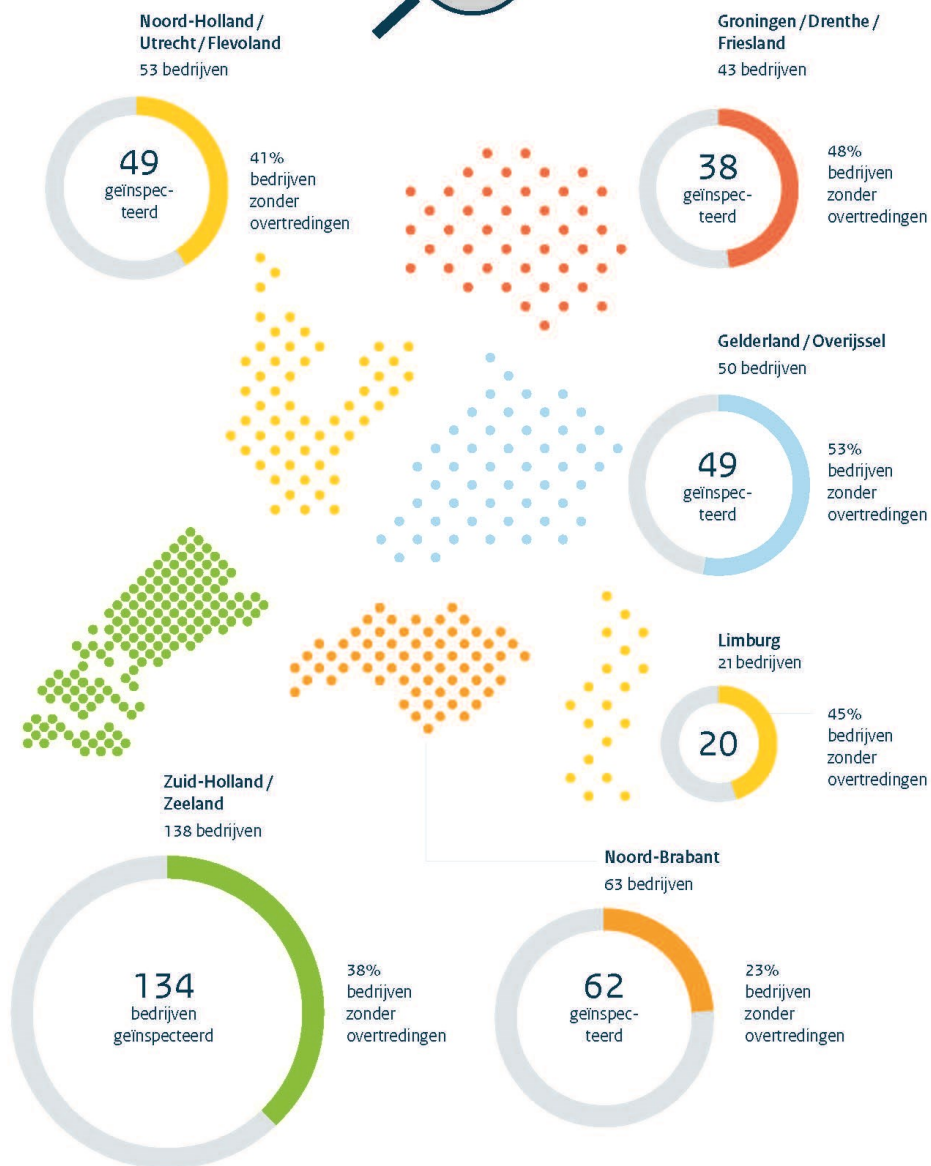
¹ EG 1272/2008

Toezicht op het Brzo

Het aantal (geïnspecteerde) bedrijven per regio en het percentage bedrijven waar geen overtreding is geconstateerd

Brzo-bedrijven zijn bedrijven, waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn. Ze vallen onder de werkingssfeer van het Brzo 2015 en tevens van de Sevesorichtlijn.

3.2 Rapport Monitor Naleving en handhaving Brzo-bedrijven 2015

De Monitor Naleving en Handhaving Brzo-bedrijven 2015 heeft betrekking op de toezichtactiviteiten van de samenwerkende toezichthouders bij risicovolle bedrijven. Sinds 2013 maakt de Monitor onderdeel uit van de onderliggende rapporten voor de staat van de veiligheid. Er wordt op systematische wijze over de uitgevoerde inspecties bij de Brzo-bedrijven gerapporteerd. Van de uitgevoerde inspecties zijn de bevindingen en hierop ingezette handhavingsacties op landelijke en regionale schaal bijeen gebracht. Aan de hand van deze informatie is een actueel beeld van de naleving en handhaving gegeven. Het betreft een feitelijke en getalsmatige weergave over 2015.

De weergave van toezichtactiviteiten op regionale schaal is in 2015 voor het eerst in de Monitor opgenomen.

In 2014 en 2015 is de landelijke handhavingsstrategie Brzo door de toezichthouders toegepast. In 2013 was de landelijke handhavingsstrategie Brzo nog niet geïmplementeerd en heeft de indeling van overtredingen naar zwaarte achteraf, op basis van interpretatie, plaatsgevonden. Daardoor is de vergelijking van de cijfers van 2013 en de reeks 2014-2015 onderling niet goed mogelijk.

Bevindingen en conclusies

Op basis van de Monitor Naleving en Handhaving Brzo-bedrijven 2015 kan het volgende worden geconcludeerd.

Verdeling van Brzo-bedrijven over de regio's

De regio Zuid-Holland/Zeeland telt met 138 verreweg het grootste aantal Brzo-bedrijven. De aard van de activiteiten verschilt per regio. In de zuidelijke regio's zijn naar verhouding meer productiebedrijven gevestigd, in het noorden en oosten van het land zijn er naar verhouding meer opslag- en/of overslagbedrijven.

Aantal geïnspecteerde bedrijven

In totaal zijn 352 bedrijven geïnspecteerd in 2015, dit is landelijk gemiddeld 91% van alle 387 inrichtingen. Het is ten opzichte van 2013 en 2014 (90%) ongeveer hetzelfde percentage. Regionaal ligt het percentage geïnspecteerde bedrijven tussen 88% en 98%.

De inspectiefrequentie wordt in Nederland vastgesteld op grond van een systematische evaluatie van de risico's. Deze systematische evaluatie van de risico's is vastgelegd in het landelijk toezichtsmodel Brzo dat wordt gebruikt om de inspectie-inzet per bedrijf vast te stellen. De keuze om wel of niet te inspecteren, en of de inspecties aangekondigd worden of niet is gebaseerd op de evaluatie van de risico's van het bedrijf en het naleefgedrag van voorgaande jaren. Tien procent van de inspecties was volledig onaangekondigd. Ook kunnen tijdens een aangekondigde inspectie andere onderdelen van het bedrijf gecontroleerd worden dan van tevoren was aangegeven of kan een inspectie langer duren dan was aangekondigd. Onaangekondigde inspecties kunnen ook buiten kantooruren plaatsvinden. Voor hercontroles geldt dat deze zowel aangekondigd als onaangekondigd worden uitgevoerd.

Deelname van inspectiediensten aan inspecties

Het Wabo bevoegd gezag is bij bijna alle inspecties aanwezig geweest. De deelname van de Inspectie SZW zit per regio tussen de 50% en 74% en de deelname van de veiligheidsregio's zit tussen de 81% en 100%. De toezichthouders van de Inspectie SZW besteden steeds meer tijd aan strafrechtelijke taken. Hierdoor is de capaciteit voor deelname aan de Brzo-inspecties lager dan bij het Wabo-bevoegd gezag en de veiligheidsregio's.

Aantal overtredingen

Het aantal overtredingen in 2015 bedraagt in totaal 615 voor 352 geïnspecteerde Brzo-inrichtingen. In 2014 waren er 850 overtredingen bij 362 geïnspecteerde inrichtingen.

Het percentage bedrijven zonder overtredingen ligt in 2015 met 39% lager dan het resultaat van 2014 (47%). Afhankelijk van de regio varieert het percentage bedrijven zonder overtredingen

tussen 23% en 53%. Het aantal bedrijven met veel overtredingen (meer dan 12) is gedaald naar 4 (7 bedrijven in 2014). Bij 38% van de bedrijven zijn in 2015 uitsluitend categorie 3 overtredingen geconstateerd.

Inspectiediensten stellen elk jaar een werkplan vast, op grond waarvan regelmatig op basis van risicobenadering thematisch wordt geïnspecteerd.

Overtredingen categorie 1

Het aantal overtredingen categorie 1 is gedaald van 15 in 2014 naar 10 in 2015. Tegen de overtredingen die als een categorie 1 overtreding zijn beoordeeld, is onmiddellijk opgetreden en is door het bedrijf direct actie ondernomen waardoor de ernstige dreiging direct is weggenomen.

De volgende overtredingen categorie 1 zijn geconstateerd:

- Gebruik van een niet geschikt apparaat (=potentiële ontstekingsbron) in een zone met explosieve atmosfeer. De betreffende installatie is stilgelegd, verwijderd en/of uit bedrijf genomen. Dit is driemaal voorgekomen.
- Het in werking hebben van een elektrische installatie waarvan de keuringstermijn is verlopen. Het bedrijf heeft deze installaties zelf stilgelegd.
- Het in werking hebben van een aardingsinstallatie waarvan de keuringstermijn is verlopen. Het bedrijf heeft deze installaties zelf stilgelegd.
- Een veerveiligheid waarvan het certificaat is verlopen en waar in het vorige certificaat staat dat deze vervangen moet worden. De betreffende installatie is stilgelegd.
- Niet goed functionerende sprinklerinstallatie. Deze is dezelfde week gerepareerd.
- Een afsluiter die niet goed functioneerde is, na stillegging, de volgende dag gerepareerd.
- Een bedrijf heeft een reeks vergelijkbare incidenten meegemaakt, en heeft onvoldoende maatregelen genomen om herhaling te voorkomen.
- Tijdens afwezigheid van operators is niet geborgd dat de sprinklerinstallatie in werking treedt, Hiertoe zijn direct passende organisatorische maatregelen getroffen.

Overtredingen categorie 2 en 3

Er is een lichte verschuiving van het aantal middelzware overtredingen naar lichte overtredingen. Het percentage overtredingen van categorie 2 daalde van 34% in 2014 naar 30% in 2015.

Niet opgeheven overtredingen

Bij een overtreding van de categorie 2 of 3 wordt een termijn gesteld voor het opheffen van de overtreding. Het zijn er meer dan in 2014.

Op de peildatum van 1 maart 2016 was 45% van de in 2015 geconstateerde overtredingen opgeheven. Van de overige geconstateerde overtredingen was in de meeste gevallen op 1 maart 2016 de hersteltermijn nog niet verstreken of moest beoordeling door de toezichthouder nog plaatsvinden. Het bevoegd gezag of toezichthouder blijft indien nodig handhaven tot dat de overtreding is opgeheven.

3.3 Themacontrole veiligheidsregio's 2015: blus- en koelwatercapaciteit en -opvang

Deze themacontrole is onder coördinatie van het Landelijk Expertisecentrum (LEC) BrandweerBRZO uitgevoerd door de Brzo-inspecteurs van de zes Brzo-veiligheidsregio samenwerkingsverbanden. Deze inspecties hebben voornamelijk tijdens Brzo-inspecties plaatsgevonden, en deels afzonderlijk. In het aantal overtredingen is er sprake van een overlap met de overtredingen uit de Monitor BRZO+. Er is op de volgende onderwerpen geïnspecteerd:

- Beschikbare blus- en koelwatercapaciteit
- In vergunning/aanwijzing voorgeschreven capaciteit en opvang
- Onderhoud
- Beschikbare bluswateropvang
- Wijze van bluswaterafvoer

Bevindingen en conclusies

De inspecties zijn bij 281 Brzo-bedrijven uitgevoerd. In verreweg de meeste bedrijven – waarvoor dit van toepassing was – werd voldoende blus- en koelwatercapaciteit en -druk aangetroffen. Bij 10 bedrijven was er onvoldoende koelwatercapaciteit. Bij 7 bedrijven was onvoldoende druk van koelwater beschikbaar.

Bij 16 bedrijven zijn 24 overtredingen geconstateerd. Het gaat om de volgende overtredingen:

- Te weinig beschikbare of onvoldoende borging van blus- en/of koelwatercapaciteit
- Te weinig beschikbare of onvoldoende borging van blus- en/of koelwateropvang
- Technisch falen van blus- en/of koelwatercapaciteit
- Bluswaterafvoer onvoldoende geborgd
- Technisch falen van blus- of koelwateropvang
- Niet voldoen aan de 75%-regel²

Deze overtredingen, vielen allemaal onder categorie 2 en 3 en daarmee is er geen situatie aangetroffen met een onmiddellijke dreiging waardoor direct ingrijpen noodzakelijk was (categorie 1). In paragraaf 3.2 zijn de categorieën toegelicht. Naar aanleiding van de geconstateerde overtredingen is handhavend opgetreden door het bevoegd gezag Wabo, de veiligheidsregio, Staatstoezicht op de Mijnen en Inspectie SZW.

Op 1 april 2016 waren 18 van de overtredingen opgeheven, van 3 overtredingen was de hersteltermijn nog niet verstreken en bij 3 overtredingen had er na de herstelperiode nog geen nacontrole plaatsgevonden.

Naar aanleiding van het onderzoek is een aantal aanbevelingen geformuleerd die in het BRZO+ worden besproken over het verbeteren van bepalingen over blus- en koelwatercapaciteit en -opvang in omgevingsvergunningen. Deze aanbevelingen worden in het Brzo+ besproken om ze landelijk op uniforme wijze te verwerken.

3.4 Versterkte adviesrol ILT bij vergunningverlening Brzo-bedrijven

In 2015 heeft de ILT 53 Wabo-procedures op het aspect externe veiligheid beoordeeld. In 15 gevallen was er aanleiding om te reageren in de vorm van een advies of zienswijze. Het merendeel van deze reacties was gericht op de toepassing van PGS 29 (opslag brandbare vloeistoffen in tanks) en de uitgevoerde QRA. Dit heeft in alle gevallen geleid tot een adequate aanpassing van de (ontwerp-)beschikking.

De uitgebrachte zienswijzen worden gepubliceerd op de site van de ILT (www.ilent.nl).

---

² te allen tijde tenminste 75% van de maximaal benodigde hoeveelheid bluswater zelfstandig kunnen leveren

4. Melden van ongewone voorvallen aan de ILT

4.1 Context

De Wet milieubeheer (artikel 17.1 en 17.2) bepaalt dat bedrijven ongewone voorvallen dienen te melden aan het bevoegd gezag. De Wet milieubeheer bepaalt eveneens dat het bevoegd gezag de ontvangen meldingen vervolgens dient door te sturen aan de ILT. Het gaat hierbij om voorvallen die nadelige effecten op het milieu hebben veroorzaakt of dreigen te veroorzaken. De ongewone voorvallen die gemeld worden, kunnen zeer uiteenlopend in omvang zijn. De rapportage is tot stand gekomen door een goede samenwerking tussen de ILT en de Brzo-omgevingsdiensten.

Belangrijk doel van de meldingen is te leren van incidenten en het realiseren van verbeteringen om herhaling of erger te voorkomen. Dit geldt voor zowel het bedrijf en zijn bevoegd gezag, als voor de ILT.

Deze rapportage van de ILT is gericht op betekenisvolle ongewone voorvallen, dus geen geplande afwijkende activiteiten of een zogenaamde "omgevallen verblik".

De analyse van meldingen van ongewone voorvallen door de ILT is over 2015 voor het eerst uitgevoerd. De onderstaande gegevens zijn gebaseerd op de meldingen, die het bevoegd gezag aan de ILT heeft doorgestuurd.

4.2 Melden ongewone voorvallen Wm 17.2

Meldingen bij de BRZO-RUDS	Aantal aanwezige bedrijven	Aantal bedrijven die een melding hebben gedaan	Aantal meldingen	% van aanwezige bedrijven die hebben gemeld
DCMR Milieudienst Rijnmond	140	63	396	45%
Omgevingsdienst regio Nijmegen	54	16	42	30%
OD Groningen	45	6	16	13%
RUD Limburg Zuid	42	6	62	14%
Omgevingsdienst Midden- en West	63	30	175	48%
Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	52	18	268	35%
Eindtotaal	396	139	959	35%

Het totale aantal bedrijven verschilt van de Monitor BRZO+ vanwege een andere peildatum.

Gemiddeld zijn er van 65% van de Brzo-bedrijven geen meldingen door de ILT van het bevoegd gezag ontvangen. ILT gaat na in hoeverre ze alle meldingen ontvangen.

Bovendien zijn de eisen voor het melden van ongewone voorvallen niet uniform geregeld, waardoor er mogelijke verschillen ontstaan per regio.

Aard van de voorvallen bij BRZO-bedrijven	959 meldingen nader bekeken	In %
Lekkage/emissie (gevaarlijke) stof naar lucht	297	31,0%
Lekkage/emissie (gevaarlijke) stof naar bodem	282	29,4%
Anders, (diverse)	125	13,0%
Brand	112	11,7%
Fakkelen	37	3,9%
Lekkage/emissie (gevaarlijke) stof naar riool	33	3,4%
Lekkage/emissie (gevaarlijke) stof naar oppervlaktewater	33	3,4%
Stop installatie ongepland (shut down)	31	3,2%
Explosie (gas/damp)	3	0,3%
Ongewone voorvallen tijdens onderhoud	3	0,3%
Afblazen stoom	2	0,2%
Arbo ongeval	1	0,1%
Eindtotaal	959	100,0%

Naar aanleiding van deze analyse heeft de ILT samen met de Brzo-omgevingsdiensten een aantal verbeterpunten en -acties geformuleerd.

Deze zijn onder meer gericht op: Het stimuleren van (door)melden , verbeteren van de kwaliteit van de meldingen, het uniformeren van de werkwijzen van het melden, het verbeteren van de analyse van de meldingen.

5. Incidentenanalyse Inspectie SZW

5.1 Context

De Inspectie SZW doet onderzoek naar bedrijfsincidenten waar gevaarlijke stoffen bij betrokken zijn, die effect hebben op de arbeidsveiligheid. Het primaire doel van het onderzoek is het vaststellen of er een direct causaal verband is tussen het incident en een overtreding. Daarnaast worden de uitgevoerde analyses onder meer gebruikt om te leren van incidenten, de naleving van wet- en regelgeving te beoordelen en kan de informatie over incidenten nuttig zijn bij het verbeteren van preventiemaatregelen door bedrijven. Niet alle incidenten worden onderzocht door de Inspectie SZW.

5.2 Rapport incidentenanalyse Inspectie SZW

Er zijn 20 incidenten geanalyseerd. De incidenten hebben plaatsgevonden tussen 2012 en 2015. De analyses zijn afgerond in 2015.

De kenmerken van de incidenten zijn:

- Bij 19 van de 20 onderzochte incidenten stroomde een gevaarlijke stof uit. Daarbij is twee keer een brand ontstaan en één keer een gaswolkexplosie.
- Bij 8 incidenten zijn in totaal 9 slachtoffers gevallen. Hiervan zijn er 7 opgenomen in het ziekenhuis. Voor één van de slachtoffer is het opgelopen letsel blijvend van aard.
- De meeste incidenten gebeurden tijdens de reguliere bedrijfsvoering/productiefase (12x), of tijdens onderhoud (6x).
- De gevaarlijke stof stroomt bij de helft van de onderzochte incidenten uit via een losse of losgeraakte verbinding. Het betreft vaak een flensverbinding.
- Na het vrijkomen van de gevaarlijke stof wordt de uitstroming vaak niet direct gestopt.
- De vrijgekomen stoffen zijn meestal toxisch (12x), ontvlambaar (10x) en/of carcinogeen (9x).

Uit de analyse zijn de volgende conclusies te trekken:

- Ongevallen gebeuren relatief vaak door het ontbreken van mogelijkheden om beginnende afwijkingen in het proces waar te nemen (de indicatie ontbreekt). Organisaties dienen ervoor te zorgen bij het ontwerpen van installaties en bij het opstellen van procedures voldoende aandacht is voor systemen die afwijkingen signaleren.
- Bij 6 incidenten waren de persoonlijke beschermingsmiddelen onvoldoende, voornamelijk door niet of verkeerd gebruik. Organisaties dienen te zorgen dat medewerkers weten hoe ze persoonlijke beschermingsmiddelen moeten gebruiken en toezicht houden op juist gebruik.
- In bijna de helft van de gevallen hadden organisaties niet de juiste maatregelen getroffen om incidenten te voorkomen. Dit betekent dat zij nog beter moeten inventariseren welke risico's er zijn, zodat zij op grond daarvan de juiste maatregelen kunnen nemen.
- De achterliggende oorzaken die vaak een rol spelen zijn
  - het ontbreken van adequate plannen en procedures, zoals het onderhoudsregime, een specifieke procedure voor een activiteit of een werkvergunning;
  - onvoldoende competentie (kennis en vaardigheden) van de medewerker die de taak uit moet voeren, inclusief de selectie en trainingsprocedure;
  - onvoldoende geschiktheid van het materieel voor de betreffende taak.

De resultaten worden met de sector besproken. Met het bedrijfsleven wordt gekeken hoe de resultaten in de regionale netwerkbijeenkomsten verder toegelicht kunnen worden.

6. Voorbereiding op de rampenbestrijding

6.1 Context

De Seveso-richtlijn stelt eisen aan bedrijven en aan de overheid op het gebied van de voorbereiding op zware ongevallen. In Nederland is de voorbereiding op branden, ongevallen en rampen op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) een taak van de veiligheidsregio's. Daartoe behoren het opstellen, op basis van de veiligheidsrapporten, van rampenbestrijdingsplannen voor de VR-bedrijven en het inspecteren van deze bedrijven.

Verder kunnen op grond van artikel 31 van de Wvr Brzo-bedrijven, vervoersgebonden inrichtingen, spoorwegemplacementen en bepaalde bedrijven die onder de Kernenergiewet vallen worden aangewezen als bedrijfsbrandweerplichtig. Dit kan indien zij naar het oordeel van de veiligheidsregio in geval van brand of ongeval een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid vormen. Op basis van een beoordeling door de veiligheidsregio van de door het Brzo-bedrijf (op verzoek van de veiligheidsregio) aangeleverde gegevens wordt, rekening houdend met de blusvoorzieningen van het bedrijf, de capaciteit van de overheidsbrandweer en de kwetsbaarheid van de omgeving, bepaald of tot een bedrijfsbrandweeraanwijzing moet worden overgegaan. De bedrijfsbrandweer kan bestaan uit één of meerdere blusvoertuigen met bemensing of overig materiaal om de bedrijfsbrandweer scenario's te kunnen bestrijden. Een bedrijfsbrandweer is niet nodig als er geen sprake is van een bijzonder gevaar, er voldoende stationaire blus- en koelvoorzieningen aanwezig zijn of de basisbrandweezorg van de overheid qua opkomsttijd en capaciteit toereikend is.

6.2 Stand van zaken aanwijzingen bedrijfsbrandweer

Het Landelijk Expertisecentrum BrandweerBRZO heeft in opdracht van het Ministerie van Veiligheid en Justitie een overzicht opgesteld van de stand van zaken met betrekking tot de bedrijfsbrandweeraanwijzingen bij Brzo-bedrijven.

Dit overzicht is opgenomen in onderstaande tabel. Voor 318 Brzo-bedrijven is deze beoordeling uitgevoerd. Dit heeft geleid tot 113 aanwijzingen en 205 besluiten dat er geen bedrijfsbrandweer nodig is.

Daarnaast hebben de veiligheidsregio's geïnventariseerd of de overige 77 bedrijven (bedrijven waarvoor beoordelingsprocedures nog lopen en nieuwe bedrijven vanwege Brzo 2015) mogelijk bedrijfsbrandweerplichtig zijn. Uit deze inventarisatie blijkt dat de procedure naar verwachting bij 12 hoge drempel inrichtingen wel en bij 30 niet tot een bedrijfsbrandweeraanwijzing zal leiden. Wat de 35 lage drempel inrichtingen betreft zullen naar verwachting 7 inrichtingen een bedrijfsbrandweeraanwijzing krijgen en 28 niet. Bij geen van de bedrijven is sprake van acuut gevaar in verband met het nog ontbreken van de beoordeling bedrijfsbrandweer. De inzet van de afgelopen jaren was gericht op de bedrijven met het hoogste risico. Deze fase is nu afgerond.

De resultaten van deze inspecties worden tot nu toe niet landelijk geregistreerd.

De veiligheidsregio woont oefeningen van bedrijfsbrandweren bij om toe te zien op de geoefendheid van de bedrijfsbrandweren. Ook voert de veiligheidsregio, al dan niet tijdens de reguliere Brzo-inspectie, inspecties uit op de bedrijfsbrandweer. De resultaten van deze inspecties worden tot nu toe niet landelijk geregistreerd.

Overzicht bedrijfsbrandweeraanwijzingen op 1 april 2015

	Aantal bedrijven	Aantal aangewezen	Geen bedrijfsbrandweer nodig	Overig ³
Hoge drempelinrichtingen	251	103	106	42
Lage drempelinrichtingen	144	10	99	35
Totaal	395	113	205	77

Het totale aantal bedrijven verschilt van de Monitor BRZO+ vanwege een andere peildatum.

---

³ Bedrijven waarvoor procedures nog lopen en nieuwe bedrijven vanwege in werking treding van Brzo 2015

7. Veiligheidsprestaties industrie

7.1 Context

Een goede veiligheidscultuur draagt positief bij aan het naleefniveau en de mate van risicobeheersing van een bedrijf, en daarmee aan de veiligheidssituatie. In 2011 is VNO-NCW is met een aantal brancheorganisaties in de petrochemie met het programma Veiligheid Voorop gestart. Veiligheid Voorop richt zich op de verbetering van de veiligheidscultuur en de veiligheidsprestaties binnen Brzo-bedrijven van de chemieketen (raffinage, petrochemie, op- en overslag en afvalverwerking). Om deze verbetering te realiseren is een actieplan vastgesteld voor de vier pijlers van een excellente veiligheidscultuur: leiderschap, excellente veiligheidsbeheersysteem, regionale veiligheid netwerken en veiligheid in de keten.

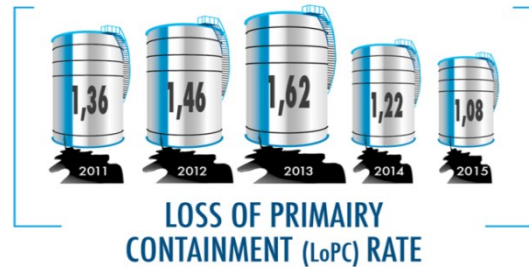
Op de vier kernelementen heeft Veiligheid Voorop indicatoren ontwikkeld, zodat ontwikkelingen op een kernelement meetbaar en op termijn trends waarneembaar worden. Het volgen en verbeteren van deze indicatoren moet leiden tot een betere veiligheidscultuur binnen de Brzo-bedrijven wat vervolgens leidt tot minder ongevallen en incidenten binnen bedrijven in de chemieketen.

7.2 Voortgangsrapportage Veiligheid Voorop 2015/2016

Binnen Veiligheid Voorop wordt de veiligheidsprestatie gemeten aan de hand van twee prestatie indicatoren:

- LTI = Lost Time Injury - het aantal ongevallen met verzuim (inclusief contractors) per 100 fte op de dag volgend op de dag van het ongeval;
- LoPC = Loss of Primary Containment- het aantal lekkages (spills) per 100 fte.

In onderstaande figuren zijn de indicatoren weergegeven over een aantal jaren. Het aantal ongevallen met verzuim is licht gestegen ten opzichte van 2014, het aantal lekkages is daarentegen opnieuw gedaald.

Betrokken leiderschap

Betrokkenheid van de leiding van een bedrijf is een voorwaarde voor een goede veiligheidscultuur. Een manier om betrokkenheid te tonen, is het zichtbaar zijn op de werkvloer. Een indicator om deze betrokkenheid te meten is het aantal inspecties van het hoogste management van de site. In 2015 zijn opnieuw meer inspecties uitgevoerd, dit geeft aan de betrokkenheid bij leidinggevendens steeds verder groeit.

Leden met een gecertificeerd veiligheidsbeheersysteem

Brzo-bedrijven zijn wettelijk verplicht om een veiligheidsbeheersysteem (VBS) te hebben. Certificatie is niet verplicht. Bedrijven zien certificatie als borging voor een excellente VBS. Het aantal leden met gecertificeerde VBS⁴ blijft stijgen.

Regionale veiligheidsnetwerken

Voor het bereiken van een hoger veiligheidsniveau binnen de industrie is het uitwisselen van kennis en best practices en het leren van (bijna) incidenten van groot belang. Er zijn hiervoor zes Regionale Veiligheid Netwerken (RVN) actief, die samen een landelijke dekking bieden.

Bovenstaande grafiek laat zien dat de deelname in een RVN van BRZO-bedrijven de afgelopen jaren stabiel op een niveau van 80% ligt. Het percentage is hier gebaseerd op de 135 BRZO locaties die opgenomen zijn in de rapportage van de prestatie-indicatoren.

Over 2015 is voor het eerst berekend hoeveel Brzo locaties uit de chemieketen in totaliteit zijn aangesloten zijn bij een Regionaal Veiligheidsnetwerk. Van de 312 BRZO locaties in de chemieketen

⁴ Momenteel is nog geen certificeerbare norm beschikbaar. Volledige certificering van alle onderdelen van het VBS is daardoor nog niet mogelijk. Wel kunnen en worden verschillende onderdelen van het VBS bij bedrijven ondergebracht in bestaande managementsystemen welke betrekking hebben op onder meer milieu (ISO 14001) en veiligheid (OHSAS 18001).

zijn 181 Brzo locaties, overeenkomend met 62 %, aangesloten bij een RVN. Dit percentage geeft een juist beeld van de aansluitgraad van het totaal aantal BRZO locaties in de chemieketen.

De zes RVN stemmen op landelijk niveau hun onderlinge samenwerking en programma's op elkaar af onder begeleiding van de VNCI. In 2015 zijn zij 4 keer bij elkaar geweest. In diezelfde periode zijn er bijna 50 lokale bijeenkomsten van RVN geweest.

Aansluiting bij Veiligheid Voorop

Een voorwaarde voor het succes van veiligheid binnen de chemieketen is de deelname van alle Brzo bedrijven binnen de chemieketen aan Veiligheid voorop.

Per 1 april zijn er in Nederland 399 Brzo locaties, waarvan 312 Brzo locaties in de chemieketen. Per 1 mei 2016 nemen 237 Brzo locaties overeenkomend met 76 % deel aan het programma Veiligheid Voorop.

Voor 2015 was de doelstelling 80 % aansluiting, deze doelstelling is niet behaald.

Deelnemende branches

In 2015 zijn vier nieuwe brancheverenigingen toegetreten tot Veiligheid Voorop. Het aantal deelnemende branches en beroepsverenigingen is hiermee gegroeid tot 14. Naast de kernbranches (VNCI, VNPI, Votob, VHCP, VVVF, VA en VNCW) nemen ook branches/verenigingen op het gebied van transport (VELIN, BLN Schuttevaer) en verenigingen op het gebied van onderhoud en veiligheid (Profion, NVDO, VOMI, NVVK en SSVV) deel. Hiermee wordt veiligheid in de keten verder bevorderd.

Veiligheid in de keten (leveranciersbeoordelingssysteem)

Goed veiligheidsmanagement betekent dat bedrijven die grootschalig omgaan met gevaarlijke stoffen niet alleen zelf aan veiligheid werken maar dit ook vragen van hun partners in de keten zoals toeleveranciers en contractors. De meeste leden van Veiligheid Voorop beschikken over een leverancier beoordelingssysteem.

Mede naar aanleiding van het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) over Chemie Pack, heeft Veiligheid Voorop een zogenaamde position paper over veiligheid in de keten opgesteld. De position paper is in februari 2015 aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aangeboden. Veiligheid Voorop heeft deze position paper aan de OvV toegelicht.

Project Stimuleren Verantwoord Opdrachtgeverschap

Eind 2015 is het project Stimuleren Verantwoord Opdrachtgeverschap van het ministerie van SZW van start gegaan. Binnen het project worden gezamenlijke activiteiten ontwikkeld en bijeenkomsten georganiseerd. Het project wordt in 2016 verder uitgewerkt.

Safety Deals

De uitvoering van het programma Veiligheid Voorop wordt door het ministerie van IenM ondersteund met Safety Deals. In 2015 zijn de volgende Safety Deals verleend en in uitvoering gegaan.

- Self Assessment Questionnaire (SAQ) opstellen en beschikbaar stellen: een instrument (quick scan) om onder andere veiligheidsperformance en veiligheidscultuur van een bedrijf in beeld te brengen. Eind 2015 is Veiligheid Voorop begonnen met actief uitrollen naar de bedrijven van de SAQ, onder meer via workshops in de RVN.
- Veiligheid als vast onderdeel van het curriculum van de HBO-opleiding Chemische Technologie Technologie. In 2015 is een vooronderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid. Op basis hiervan is door Veiligheid Voorop de go-beslissing genomen tot de daadwerkelijke ontwikkeling van het curriculum.
- Lezingencyclus veiligheid: een serie workshops met als thema "veiligheid in de keten" uitgevoerd binnen de RVN. Het doel van de workshops was het verlevendigen van de Position Paper 'Veiligheid in de keten' en creëren van awareness. Samen met de BRZO-bedrijven en hun contractors zijn de uitdagingen op het gebied van ketenverantwoordelijkheid benoemen, dilemma's geïdentificeerd en 'best practices' uitgewisseld.
- Grondige doorlichting van de tankopslagbedrijven (leden van de Votob) om het veiligheidsniveau te meten, en samenwerking met de VOMI (contractors) om de samenwerking te verbeteren en de veiligheidscultuur bij contractors te verbeteren. Het programma "Samenwerken in de keten" zal 5 jaar duren, de voortgang van het programma zal regelmatig worden gemeten.
- Best practices in 2015 onderzocht en begin 2016 gepubliceerd bij de handelaren in chemische producten
- Essaywedstrijd over veiligheid: in 2015 was "Veiligheid en leiderschap" het thema van de wedstrijd. De beste drie essays zijn beloond met een beurs voor de postacademische opleiding Management of Safety, Health and Environment (MoSHE) bij de TU Delft. In 2015 is het startsein gegeven voor een nieuwe essaywedstrijd met als thema: Veiligheid een kettingreactie?!

In 2015 zijn verzoeken voor nieuwe Safety Deals ingediend bij het ministerie van IenM.

Evaluatie van Veiligheid Voorop

Eind 2015 is een evaluatie van het programma Veiligheid Voorop gestart. Bij de evaluatie worden bedrijven, regionale veiligheidsnetwerken en het ministerie van IenM betrokken. De rapportage wordt in 2016 gepubliceerd.

8. Nederland in internationaal perspectief

8.1 Context

De Seveso-richtlijn bepaalt dat hoge drempel inrichtingen ten minste eenmaal per jaar moeten worden geïnspecteerd. Wanneer inspectiediensten inspectieprogramma's opstellen op basis van risicobenadering, kan hiervan worden afgeweken. Daarnaast bepaalt de Seveso-richtlijn dat grote ongevallen met gevaarlijke stoffen bij Brzo-bedrijven aan de Europese Commissie moeten worden gemeld. Dat zijn de zogenaamde MARS-meldingen.

De lidstaten rapporteren periodiek over de implementatie van de Seveso-richtlijn aan de Europese Commissie. Op basis van deze monitoringsrapportages kunnen onder meer het aantal bedrijven dat onder de richtlijn valt, het aantal inspecties en het aantal zware ongevallen per lidstaat, met elkaar worden vergeleken. Naar verwachting zal in de loop van 2017 de Europese Commissie het monitoringsrapport over de implementatie van de Seveso II-richtlijn over de jaren 2012 - 2014 publiceren.

Hiermee wordt een beeld verkregen van de prestaties van de Brzo-bedrijven en de toezichhoudende overheden ten opzichte van de ons omringende landen en de Europese gemiddelden.

8.2 Het aantal meldingsplichtige ongevallen (MARS)

In 2015 heeft Nederland 2 incidenten gemeld aan de Europese Commissie.

Hieronder staan de aan de Europese Commissie gemelde incidenten van de jaren 2010 – 2015.

Jaar	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aantal MARS-incidenten	1	2	4	3	4	2

De twee incidenten in 2015 waren de volgende:

- Het vrijkomen van een grote hoeveelheid ontvlambaar gas uit een vergistingsinstallatie. Bij het incident zijn geen werknemers of omwonenden gewond geraakt.
- Het vrijkomen van een kankerverwekkende stof in een afgesloten ruimte bij het herverpakken. Er zijn geen werknemers of omwonenden blootgesteld aan de gevaarlijke stof of gewond geraakt.

9. Begrippen

ACC	American Chemistry Council
ARIE	Regeling Aanvullende Risico-Inventarisatie en -Evaluatie met betrekking tot de risico's van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen, opgenomen in het Arbobesluit. De ARIE-regeling kent vergelijkbare verplichtingen als het Brzo.
ARIE-bedrijven	Bedrijven die onder de werkingssfeer van de ARIE-regeling vallen
Bedrijfsbrandweeraanwijzing	De bedrijfsbrandweeraanwijzing is een besluit van de veiligheidsregio. Het besluit vindt plaats op grond van artikel 31 van de Wet veiligheidsregio's. De Inspectie SZW en het bevoegd gezag Wabo hebben in het proces een adviserende rol
BLN	Koninklijke Binnenvaart Logistiek Nederland-Schuttevaer
Brzo	Besluit risico's zware ongevallen
Brzo-bedrijven	Bedrijven die onder de werkingssfeer van het Brzo vallen
BRZO+	BRZO+ is een samenwerkingsprogramma. In dat programma participeren de Brzo-omgevingsdiensten, de coördinerende veiligheidsregio's, de Inspectie SZW, de Inspectie Leefomgeving en transport, de waterkwaliteitsbeheerders en het Openbaar Ministerie. De samenwerking en de landelijke afstemming behelzen het volledige pakket van de Wabo vergunningverlening-toezicht-, en handhavingstaken (VTH-taken) en taken op het gebied van arbeidsomstandigheden bij de majeure risicobedrijven (Brzo-bedrijven en bedrijven die behoren tot categorie 4 van de Richtlijn industriële emissies). Dit voor zover partijen daar direct of indirect een wettelijke of gemandateerde taak in hebben.
CEFIC	The European Chemical Industry Council
CLP-verordening	Verordening (EG) Nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels tot wijziging en intrekking van de Richtlijnen 67/548/EEG en 1999/45/EG en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1907/2006
Hoge drempel inrichting (voorheen VR-bedrijf)	Bedrijf dat verplicht is een veiligheidsrapport op te stellen. De Seveso-richtlijn kent twee drempels, zogenaamd hoge drempel en lage drempel. De drempels zijn weergegeven in bijlage I van de richtlijn (en tevens in bijlage I van het Brzo). De hoge drempel inrichtingen hebben naast het beleidsdocument en een veiligheidsbeheersysteem, ook de verplichting een veiligheidsrapport op te stellen.
Lage drempel inrichting (voorheen PBZO-bedrijf)	Een Brzo-bedrijf dat een beleidsverklaring en een veiligheidsbeheersysteem moet opstellen. De Seveso-richtlijn kent twee drempels, zogenaamd hoge drempel en lage drempel. De drempels zijn weergegeven in bijlage I van de richtlijn (en tevens in bijlage I van het Brzo). De lage drempel inrichtingen hebben de verplichting een beleidsverklaring en een veiligheidsbeheersysteem op te stellen. Een beleidsverklaring wordt ook eens PBZO-document genoemd.
LEC BrandweerBRZO	Landelijk expertisecentrum van de brandweer over Brzo
LTI	Lost Time Injury - het aantal ongevallen met verzuim (inclusief contractors) per 100 fte op de dag volgend op de dag van het ongeval.

LoPC	Loss of Primary Containment- het aantal lekkages (spills) per 100 fte.
MARS-melding	Major Accident Reporting System, de database waarin de meldingen van zware ongevallen worden opgenomen. Een MARS-melding is de melding van een zwaar ongeval
NVDO	Nederlandse Vereniging voor Doelmatig Onderhoud
NVVK	Nederlandse Vereniging van Veiligheidkundigen
PBZO	Preventie Beleid Zware Ongevallen
PGS	Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen
PGS 29	Richtlijn voor bovengrondse opslag van brandbare vloeistoffen in verticale cilindrische tanks, waarin de huidige stand der techniek is vastgelegd voor arbeids-, milieu- en brandveiligheid
PROFION	Branche organisatie voor Professioneel Industrieel Onderhoud
QRA	Kwantitatieve risico-analyse (quantitative risk assessment), wordt onder meer gebruikt om het groepsrisico te bepalen.
Rrzo	Regeling zware ongevallen 1999
RVN	Regionaal veiligheidsnetwerk
Schuttevaer	Zie BLN
Seveso-richtlijn	Richtlijn 96/82/EG van de Raad van 9 december 1996 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken
SSVV	Stichting Samen voor Veiligheid
VA	Vereniging van Afvalbedrijven
VELIN	Vereniging voor Leidingeigenaren in Nederland
VHCP	Verbond van Handelaren in Chemische Producten
VNCI	Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie
VNCW	Vereniging van Nederlandse Chemical Warehouses
VNPI	Vereniging van de Nederlandse Petroleum Industrie
Votob	Vereniging van Onafhankelijke Tankopslagbedrijven
VOMI	Branchevereniging voor dienstverlenende bedrijven in de procesindustrie
VR	Veiligheidsrapport
VVVF	Vereniging van Verf- en drukinktfabrikanten
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wvr	Wet veiligheidsregio's
Zwaar ongeval	De criteria om een incident aan te merken als zwaar ongeval zijn opgenomen in bijlage VI van de Seveso-richtlijn. Criteria zijn: hoeveelheden vrijgekomen gevaarlijke stoffen, schade aan personen of goederen, onmiddellijke schade voor het milieu, materiële schade of grensoverschrijdende schade. Bij de categorieën zijn drempelwaarden vermeld.